

Po powołaniu go przez Kapitułę Prowincjalną na stanowisko prowincjała zrezygnował z funkcji kierownika Sekcji PTT, a na jego miejsce został przez Zarząd w dniu 7. XII. 1987 wybrany o. lic. Franciszek Rydzak OFM.

Odbyły się 4 zebrania z referatami:

9. III. 1987 — o. dr Emilian Lenart: „Wybrane zagadnienia liturgiczno-duszpasterskie dotyczące ogólnego wprowadzenia do nowego mszału rzymskiego”

23. X. 1987 — o. dr Edmund Świerczek: „Rola Maryi w tajemnicy Chrystusa i Kościoła według Ewangelii św. Jana”

17. XI. 1987 — Zebranie nadzwyczajne z okazji przyjazdu generalnego asystenta FZS (Trzeci Zakon Franciszkański) z Rzymu, o. Karola Schaffera, który w swoim referacie przedstawił sytuację FZS w dzisiejszym świecie i ustosunkował się do nowej reguły tercjarskiej opracowanej po Soborze Watykańskim II, a potwierdzonej przez papieża Pawła VI.

24. XI. 1987 — Prelekcje dokształcające na zebraniu młodych księży bernardyńskiej prowincji w zakresie duszpasterstwa grupowego: LSO, Oaz, Młodzieży Franciszkańskiej, Duszpasterstwa Powołań oraz duszpasterstwa FZS, z referatem traktującym o wprowadzeniu nowego mszału do liturgii o. dra E. Lenarta.

2.3. Podsumowanie statystyczne

sesje i sympozja naukowe	— 2
wykłady okolicznościowe	— 2
zebrania sekcyjne	— 36
ilość referatów i komunikatów	— 53

Kraków

KS. KAZIMIERZ HOŁA

Ks. Stefan Cichy

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM „NOVA ET VETERA” (IV) NA TEMAT: „MISTERIUM LITURGII — CZYM JEST?”

W dniu 20 listopada 1986 r. Instytut Liturgiczny im. bł. Michała Giedroycia w Krakowie zorganizował sympozjum z okazji 100 rocznicy urodzin Odonu Casela OSB (1886—1948) i 50 rocznicy śmierci ks. Michała Kordela (1892—1936). Sympozjum rozpoczęło się w auli Krakowskiego Metropolitalnego Seminarium Duchownego.

Otwarcia sympozjum dokonał dziekan Wydziału Teologicznego PAT w Krakowie ks. doc. dr hab. Jerzy Chmiel. Słowo wstępne wprowadzające w tematykę sympozjum i podające jego program wygłosił dyrektor Instytutu Liturgicznego ks. prof. dr hab. Wacław Świerzawski. Do pełnienia funkcji przewodniczącego sesji przedpołudniowej poprosił on ks. doc. dr hab. Bogusława Nadolskiego TCh z Poznania, zaś do pełnienia funkcji sekretarza ks. dra Stefana Cichego z Katowic.

Pierwszy wykład na temat *Odo Casel i ruch liturgiczny* wygłosił ks. prof. Achille Triacca SDB z Instytutu Liturgicznego Anselmianum

w Rzymie. Wykładowca przedstawił najpierw podłoże, z którego wyrósł O. Casel, następnie ukazał jego zasiew, jego dzieło i owocowanie jego nauki. Z kolei ukazał, jak myśli Casela i ruchu liturgicznego wzajemnie się przenikały. Ks. prof. Triacca zwrócił tu uwagę na następujące orientacje: teologiczno-liturgiczną, trynitarną, historiozabawczą, biblijno-patrystyczną, ekumeniczną i antropologiczną. Na koniec zaś ukazał jak myśl Casela obecna jest w posoborowej odnowie liturgicznej.

Po krótkiej przerwie drugi wykład wygłosił ks. doc. dr hab. Stanisław Czerwik z Kielc. Temat jego wykładu brzmiał: *Teologia liturgii w ujęciu Konstytucji o liturgii świętej*. Ks. doc. Czerwik wyakcentował 6 tez, a mianowicie: liturgia aktualnym *kairos* planu zbawienia, liturgia uświęcającym i kultycznym działaniem Chrystusa w kapłańskiej społeczności Kościoła, liturgia szczególnym objawieniem, manifestacją Kościoła, słowo Boże i Eucharystia szczególnie się wiąże, uczestnictwo w liturgii prawem i obowiązkiem całej społeczności ochrzczonych, teologia liturgii wiąże się z pneumatologią.

Jako trzeci wykład zostało odczytane polskie tłumaczenie tekstu przesłanego przez O. prof. Burkharda Neunheusera OSB z Instytutu Liturgicznego Anselmianum w Rzymie. Tłumaczenia dokonał i tekst przeczytał ks. dr Józef Sroka z Przemyśla. Temat referatu brzmiał *Problem obecności misterium liturgii w dziełach O. Casela*. Po tym referacie uczestnicy sympozjum udali się do Instytutu Liturgicznego im. bł. Michała Giedroycia w Krakowie. Ks. Dyrektor przedstawił uczestnikom bibliotekę Instytutu, pamiętki po bł. M. Giedroyciu oraz pokój, w którym mieszkał i pracował ks. Michał Kordel. Następnie uczestnicy udali się na obiad.

Po przerwie obiadowej o godz. 15.30 wznowiono obrady sympozjum w auli gościnnego Seminarium Krakowskiego. Przewodniczącym sesji popołudniowej był ks. dr Bolesław Margański z Tarnowa.

Kolejny wykład wygłosił ks. prof. dr hab. Wacław Świerżawski. Mówił on na temat: *O. Casel — życie i dzieło* przedstawiając biogram Casela, jego główne tezy teologiczne, wskazując na konieczność podjęcia studiów nad teologią Casela i na potrzebę przyswojenia polskiemu czytelnikowi dorobku głosiciela nauki o misterium liturgii.

Ostatni referat wygłosił ks. dr hab. Stefan Koperek CR z Krakowa. Tematem jego prelekcji było: *Ks. Michał Kordel w kontekście polskiego ruchu liturgicznego*. Ukazał on działalność ks. Kordela na tle innych diecezji polskich, akcentując szczególnie wydawane przez niego czasopismo „Mysterium Christi”. Wśród polskich działaczy Ruchu Odnowy Liturgii zajmuje on miejsce wyjątkowe.

Po wykładach odbyła się dyskusja.

Jako pierwszy zabrał głos ks. dr A. Durak SDB z Łądu. Stwierdził on, że temat sympozjum i referaty mówiły o tym, czym liturgia jest, ale dobrze byłoby także zapytać, czym liturgia nie jest?

W odpowiedzi ks. prof. Triacca zaznaczył, że nie jest liturgia zbiorem ceremonii, nie jest także sumą praw dotyczących sprawowania kultu, nie jest owocem tendencji tylko ludzkich, choć zwraca uwagę na człowieka. Jest ona misterium celebrowanym dla życia. Na to misterium zwracali uwagę O. Casel i ks. Michał Kordel. Obecność Chrystusa, Kościoła poprzez Ducha Świętego jest rzeczywistością konstytutywną celebracji liturgicznej.

Następnie wypowiedział się ks. doc. dr hab. Jerzy Kopeć z KUL-u. Podkreślił on, że na myśl Casela trzeba popatrzeć w szerszym wymiarze. Ten Benedyktyn z Maria Laach korzystał z dorobku wcześniejszych uczonych, którzy zajmowali się badaniami nad antycznymi tradycjami kultu. Trzeba tu wymienić takich badaczy jak: J. Dölger, A. Meyer, H. Rahner i środowisko wydające „Reallexikon für Antike und Christentum” z Th. Klauserem na czele. Zainteresowanie sprawą misterium z kręgu ba-

dań nad antykiem przeniósł Casel w krąg problematyki liturgicznej i to jest chyba specyfiką jego badań i jego publikacji. Następnie ks. doc. Kopecz podkreślił, że o ile przed Caselem zwracano uwagę na piękno liturgii w klasztorach i katedrach, to liturgista ten pragnął uczynić liturgię fundamentem życia. W tym kierunku działał także u nas ks. M. Kordel, zwracając uwagę na wartości duchowe liturgii i pragnąc je przenieść w życie parafii.

Z kolei O. dr Franciszek Małaczyński OSB z Tyńca podkreślił, że misterium Chrystusa w liturgii dokonuje się w znakach. Nie istnieje liturgia abstrakcyjna. Jeżeli nie ma znaków zmysłowych, to nie ma liturgii.

Ks. dr Stefan Cichy z Katowic skierował do gościa z Rzymu pytanie: czy sakramentalia są liturgią, ponieważ spotkał się z twierdzeniem, że pogrzeb względnie obrzędy związane z życiem zakonnym nie są liturgią.

W odpowiedzi ks. prof. Triacca zwrócił uwagę na rozróżnienie między czynnościami liturgicznymi a nabożeństwami (*pia exercitia*), o których mówi art. 13 Konstytucji o liturgii. Nabożeństwa nie są liturgią, ale wypływają z ducha liturgii i do niej przygotowują. Droga Krzyżowa, różaniec są pobożnymi praktykami, ale nie są czynnościami liturgicznymi, nie można ich włączać w samą celebrację liturgiczną. Natomiast pogrzeb, śluby zakonne są czynnościami liturgicznymi. Wiążą się one z Eucharystią, są sprawowane w ramach Eucharystii.

Przewodniczący sesji popołudniowej podziękował prelegentom, a szczególnie ks. prof. Triacca za odpowiedzi na głosy w dyskusji. Prosił on gościa z Rzymu o przekazanie pozdrowień profesorom i studentom z Papieskiego Instytutu Liturgicznego św. Anzelma od uczestników sympozjum.

Na koniec przemówił ks. prof. dr hab. Wacław Świerżawski dziękując wszystkim uczestnikom sympozjum, którzy ułatwili przeprowadzenie tego spotkania, zwłaszcza władzy Seminarium Krakowskiego. Jednocześnie zaprosił wszystkich do udziału we Mszy św. koncelebrowanej w kolegiacie św. Anny.

O godz. 18.00 w kolegiacie św. Anny Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył i homilię wygłosił ks. prof. dr hab. Wacław Świerżawski. W czasie Mszy świętej chorał gregoriański wykonywali klerycy-studenci Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie pod kierownictwem p. adiunkta Mariana Machury.

Katowice

KS. STEFAN CICHY

R E F L E K S J E I M A T E R I A Ł Y

Ks. Jan Łach

JEZUS ZRODZONY Z MARYI DZIEWICY

Literatura tycząca zagadnień maryjnych, mających związek także z tekstami biblijnymi jest bardzo bogata. Jest to dowód, że tematy mariologiczne są aktualne i to — wbrew naszym przechwałkom — nie tylko na terenie Polski. I gdzie indziej chrześcijanie oddając cześć